

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

REKOMMENDATIONER

RÅDET

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 22 maj 2018

om att främja gemensamma värden, inkluderande utbildning och en europeisk dimension i undervisningen

(2018/C 195/01)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 165 och 166,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

- (1) Europeiska unionen bygger på de gemensamma värdena och allmänna principerna om respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter, vilka fastställs i artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen har unionen som mål att bekräfta och främja sina värderingar.
- (2) Med dessa värden som ledstjärna har EU lyckats föra samman länder, samhällen och människor i ett unikt politiskt projekt, vilket har möjliggjort den längsta perioden av fred i Europas historia någonsin, vilket i sin tur har främjat social stabilitet och ekonomiskt välstånd. Medlemsstaternas antagande av de värden som anges i fördraget skapar en gemensam grund att stå på, vilket utgör det utmärkande inslaget i den europeiska livsstilen och identiteten och ger EU dess plats på den globala arenan.
- (3) EU och dess medlemsstater står inför en rad olika utmaningar, inbegripet populism, främlingsfientlighet, splittrande nationalism, diskriminering, spridning av falska nyheter och felaktig information samt radikalisering som leder till våldsbejakande extremism. Dessa företeelser kan utgöra ett allvarligt hot mot grundvalen för våra demokratier, undergräva förtroendet för rättsstatsprincipen och demokratiska institutioner och hindra en gemensam känsla av tillhörighet inom och mellan våra europeiska samhällen.
- (4) En bristande medvetenhet om EU:s ursprung, orsakerna till dess grundande och dess grundläggande funktion gynnar spridning av felaktig information och förhindrar människor från att bilda sig en välgrundad uppfattning om EU:s verksamhet och insatser. Kunskap om mångfalden i unionen och dess medlemsstater stöder ömsesidig respekt, förståelse och samarbete inom och mellan medlemsstaterna.
- (5) Utbildning av alla slag och på alla nivåer och från tidig ålder spelar en avgörande roll när det gäller att främja gemensamma värden. Det bidrar till att säkerställa social delaktighet genom att ge alla barn en rättvis chans och lika möjligheter att lyckas. Det ger människor möjlighet att bli aktiva och kritiskt medvetna medborgare och ökar förståelsen för den europeiska identiteten.
- (6) Vid toppmötet i Göteborg i november 2017 diskuterade medlemsstaternas stats- och regeringschefer betydelsen av utbildning och kultur för Europas framtid. Som underlag för denna diskussion hade kommissionen uttagat sin vision om ett europeiskt utbildningsområde och föreslagit en rad initiativ i meddelandet *Stärka den europeiska identiteten genom utbildning och kultur*⁽¹⁾. I detta meddelande slås det fast att det "fortfarande [är] viktigt att stärka vår europeiska identitet" och att "utbildning och kultur är de bästa sätten att göra det".

⁽¹⁾ COM(2017) 673 final.

- (7) Efter toppmötet i Göteborg betonade Europeiska rådet i sina slutsatser av den 14 december 2017 att utbildning och kultur är grundläggande för att bygga upp inkluderande och sammanhållna samhällen och upprätthålla vår konkurrenskraft⁽¹⁾.
- (8) Ett av målen med Utbildning 2020-strategin för europeiskt samarbete på utbildningsområdet⁽²⁾, nämligen att främja jämlikhet, social sammanhållning och aktivt medborgarskap, har fastslagits på grundval av att utbildning bör främja interkulturell kompetens, demokratiska värden och respekt för grundläggande rättigheter, förebygga och bekämpa alla former av diskriminering och rasism, och ge barn, ungdomar och vuxna den kunskap som behövs för att interagera på ett positivt sätt med jämnåriga från olika bakgrund.
- (9) Parisförklaringen, som antogs av utbildningsministrarna den 17 mars 2015, visar på medlemsstaternas åtagande att främja gemensamma värden och att förbättra kritiskt tänkande, medie- och informationskunnighet, inkluderande utbildning och interkulturell dialog. Svaren på det offentliga samrådet i hela EU⁽³⁾ visar tydligt att inkluderande undervisning bör främjas. Endast 16 % av uppgiftslämnarna anser att utbildningen för tillfället uppnår detta mål. 95 % anser att utbildningen måste hjälpa unga att förstå betydelsen av gemensamma värden och att EU bör hjälpa medlemsstaterna att uppnå detta mål (98 %).
- (10) Eurydice-undersökningen "Citizenship Education at School in Europe" från 2017 visar att undervisning om medborgarskap för närvarande är i strålkastarluset i flera europeiska länder. Däremot har nästan hälften av länderna inte ännu någon politik vad gäller att inkludera undervisning om medborgarskap i grundutbildningen för lärare. Därför bör lärarna stödjas och genom åtgärder ges förutsättningar att skapa en öppen inlärningskultur och inlärningsmiljö och hantera olika grupper i syfte att förmedla samhällsrelaterad kompetens och Europas gemensamma arv och främja gemensamma värden samt vara förebilder för de studerande.
- (11) Radikalisering som kan leda till våldsbejakande extremism förblir ett akut problem i flera medlemsstater. Att främja gemensamma värden som en drivkraft för social sammanhållning och integration, inbegripet genom utbildningspolitiken, är en väsentlig del av lösningen. För att stödja medlemsstaterna i deras ansträngningar inrättade Europeiska kommissionen i juli 2017 en högnivågrupp av experter på radikalisering⁽⁴⁾ för att kartlägga stödåtgärder, bland annat på undervisningsområdet.
- (12) De senaste resultaten av Pisa-undersökningen och 2017 års utbildningsöversikt betonar kopplingen mellan ojämlikhet i fråga om utbildning och de studerandes socioekonomiska bakgrund. Pisa-uppgifterna visar att det är tre gånger mer troligt att studerande från mindre bemedlade hushåll presterar sämre än studerande som kommer från mer bemedlade hushåll och att sannolikheten är mer än dubbelt så stor att studerande med invandrarbakgrund är lågpresterande jämfört med andra studerande. För att förebygga marginalisering av ungdomar är det viktigt att ha inkluderande och rättvisa utbildningssystem som främjar samhällen med god sammanhållning, lägger grunden för ett aktivt medborgarskap och förbättrar anställbarheten.
- (13) Den internationella undersökning om samhälls- och medborgarutbildning från 2016 som utförts av internationella organisationen för utvärdering av skolresultat visar att nationella och europeiska identiteter kan samexistera på ett positivt sätt och inte står i motsättning till varandra. Undersökningen visar även att de studerande som besitter en högre nivå av medborgarkunskap också i större utsträckning visar prov på tolerans.
- (14) Eurobarometerundersökningar visar på en mycket låg nivå av kunskap om unionen. Enligt en undersökning gjord 2014 anser sig 44 % av uppgiftslämnarna ha en begränsad förståelse av hur EU fungerar, och en undersökning gjord 2011 gav vid handen att den relativa majoriteten upplever att de inte är välinformerade om EU. Samma undersökning visade även att en tredjedel av invånarna inte vet exakt hur många medlemsstater det finns i EU. 2017 års Eurobarometerundersökning visar att 89 % av unga EU-medborgare håller med om att de nationella regeringarna bör stärka utbildningen i skolan om deras rättigheter och skyldigheter som unionsmedborgare. Den senaste Eurobarometerundersökningen visar att 35 % av uppgiftslämnarna anser att jämförbara utbildningsstandarder är till störst nytta för Europas framtid.

⁽¹⁾ EUCO 19/1/17 REV 1.

⁽²⁾ 2015 års gemensamma rapport från rådet och kommissionen om genomförandet av den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020) – Nya prioriteringar för det europeiska utbildningssamarbetet (EUT C 417, 15.12.2015, s. 25).

⁽³⁾ SWD(2018)13 final.

⁽⁴⁾ Kommissionens beslut av den 27 juli 2017 om inrättande av kommissionens högnivågrupp av experter på radikalisering (EUT C 252, 3.8.2017, s. 3).

- (15) Mot denna bakgrund är det av avgörande betydelse att medlemsstaterna intensifierar sina ansträngningar för att genomföra alla mål i Parisförklaringen från 2015. Det är särskilt viktigt att fortsätta att främja gemensamma värden som drivkraft för sammanhållning och integration, att skapa inlärningsmiljöer som bygger på deltagande på alla nivåer av utbildning, att förbättra lärarnas fortbildning om medborgarskap och mångfald samt att förbättra alla studerandes medie- och informationskunnighet och kritiska tänkande.
- (16) Att garantera en faktisk och lika tillgång till inkluderande utbildning av god kvalitet för alla studerande, även för personer med invandrarbakgrund, med missgynnad socioekonomisk bakgrund, med särskilda behov och med funktionsnedsättning – i linje med konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning – är oumbärligt för att skapa mer sammanhållning i samhällena. I sina ansträngningar på detta område kan medlemsstaterna dra nytta av befintliga instrument på unionsnivå, framför allt Erasmus+, de europeiska struktur- och investeringsfonderna, programmet Kreativa Europa, programmet Ett Europa för medborgarna, programmet Rättigheter, jämlikhet och medborgarskap, den europeiska solidaritetskåren och Horisont 2020, samt av vägledning och expertis från Europeiska byrån för utveckling av undervisning för elever med behov av särskilt stöd.
- (17) Erasmus+-programmet visar att utbyten och kontakter över gränserna är ett effektivt sätt att uppleva den europeiska identiteten i praktiken. Det är viktigt att alla grupper av studerande i hela Europa drar lika stor nytta av de möjligheter som erbjuds genom detta program, framför allt inom ramen för skolutbyten mellan medlemsstaterna. Virtuella utbyten, framför allt inom ramen för e-Twinning-nätverket, är ett utmärkt redskap för att möjliggöra direktkontakt mellan studerande och dessa utbyten ska användas i större utsträckning under de kommande åren, i kombination med utbyten på plats.
- (18) Att införa en europeisk dimension i undervisningen borde hjälpa de studerande att uppleva den europeiska identiteten i all sin mångfald och stärka en positiv och inkluderande känsla av europeisk tillhörighet, vilket kompletterar deras lokala, regionala och nationella identiteter och traditioner. Det är även viktigt för att främja en bättre förståelse av både EU och alla dess medlemsstater.
- (19) Denna rekommendation respekterar till fullo principerna om subsidiaritet och proportionalitet. Innehållet i denna rekommendation påverkar inte befintliga nationella initiativ på dessa områden, framför allt vad gäller nationell samhällskunskap.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

Medlemsstaterna bör göra följande:

Främja gemensamma värden

1. Förmedla de gemensamma värdena som är förankrade i artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen i större utsträckning från tidig ålder och på alla utbildningsnivåer och inom alla typer av utbildning, i ett livslångt perspektiv, för att stärka den sociala sammanhållningen och en positiv och inkluderande gemensam känsla av tillhörighet på lokal, regional och nationell nivå samt på EU-nivå.
2. Fortsätta att genomföra de åtaganden som ingår i Parisförklaringen, framför allt genom att
  - a) främja undervisning om aktivt medborgarskap och etik, samt ett öppet klassrumsklimat för att främja toleranta och demokratiska attityder samt social, medborgerlig och interkulturell kompetens,
  - b) stärka kritiskt tänkande och medie- och informationskunnighet, framför allt när det gäller användningen av internet och sociala medier, för att öka medvetenheten om de risker som är förknippade med informationskällornas tillförlitlighet och för att bidra till gott omdöme,
  - c) använda befintliga – eller, om så krävs, utveckla nya – strukturer som främjar att lärare, föräldrar, de studerande och samhället i stort deltar aktivt i skolverksamheten och
  - d) stödja möjligheter för unga människors demokratiska delaktighet och ett aktivt, kritiskt medvetet och ansvarsfullt samhällsengagemang.
3. Använda befintliga verktyg för att främja utbildning om medborgarskap på ett verkningsfullt sätt, däribland Europarådets kompetensram för en demokratiskultur.

Tillhandahålla inkluderande utbildning

4. Främja inkluderande utbildning för alla studerande, framför allt genom att
  - a) inkludera alla studerande i utbildning av god kvalitet från tidig ålder och under hela deras liv,

- b) stödja alla studerande enligt deras individuella behov, inbegripet personer med missgynnad socioekonomisk bakgrund, med invandrarbakgrund och med särskilda behov, samt de mest begåvade studerande,
  - c) underlätta övergången mellan olika utbildningsvägar och utbildningsnivåer och göra det möjligt att tillhandahålla lämplig studie- och yrkesvägledning.
5. Använda Europeiska byrån för utveckling av undervisning för elever med behov av särskilt stöd på frivillig basis och på ett verkningsfullt sätt för att genomföra och övervaka framgångsrika tillvägagångssätt för inkluderande undervisning i deras utbildningssystem.

Främja en europeisk dimension i undervisningen

6. Främja en europeisk dimension i undervisningen genom att uppmuntra
- a) förståelse av det europeiska sammanhanget och vårt gemensamma arv och våra gemensamma värden samt medvetenhet om unionens och dess medlemsstaters gemenskap och mångfald vad gäller samhälle, kultur och historia,
  - b) förståelse av EU:s ursprung, värden och funktion,
  - c) elever och lärare att delta i e-Twinning-nätverket, gränsöverskridande utbyten och transnationella projekt, framför allt för skolor,
  - d) gräsrotsprojekt för att öka medvetenheten om och förbättra förståelsen av Europeiska unionen i lärandemiljöer, framför allt genom direktkontakt med ungdomarna, däribland genom ett årligt firande, på frivillig basis, av en "Europeiska unionens dag" i lärandemiljöer.

Stödja lärare och undervisningen

7. Göra det möjligt för lärare att främja gemensamma värden och skapa inkluderande utbildning genom att
- a) hjälpa dem att förmedla gemensamma värden och främja ett aktivt medborgarskap och samtidigt förmedla en känsla av tillhörighet och reagera på de studerandes mångfacetterade behov genom olika åtgärder och
  - b) främja formell utbildning och fortbildning, utbyten, ömsesidigt lärande och inbördes rådgivning samt vägledning och mentorskap för lärare.

Genomförandeåtgärder

8. Se över och vid behov förbättra befintlig politik och praxis på områdena för utbildning och icke-formellt lärande i syfte att genomföra dessa rekommendationer.
9. Identifiera behov och öka allmänhetens delaktighet genom användning av befintliga uppgifter eller, om så krävs, genom insamling av nya uppgifter för att förbättra kunskapsbaserat beslutsfattande vad gäller de sociala och samhälleliga aspekterna av utbildning.
10. Fortsätta att samarbeta inom ramen för EU:s strategiska ramar för utbildning, unga, idrott och kultur genom ömsesidigt lärande, inbördes rådgivning och utbyte av god praxis i syfte att främja gemensamma värden.
11. Använda EU:s finansieringsinstrument på ett verkningsfullt sätt, framför allt Erasmus+, de europeiska struktur- och investeringsfonderna, programmet Kreativa Europa, programmet Ett Europa för medborgarna, programmet Rättigheter, jämlikhet och medborgarskap och Horisont 2020, i syfte att genomföra dessa rekommendationer.

VÄLKOMNAR KOMMISSIONENS AVSIKT ATT

12. stödja medlemsstaterna i genomförandet av bestämmelserna i denna rekommendation genom de tillgängliga verktygen och finansieringsinstrumenten, däribland Erasmus+-programmet, framför allt genom rörlighet i utbildningssyfte på alla nivåer av utbildning med fokus på skolor, transnationella projekt, e-Twinning-nätverket samt Jean Monnet-aktiviteter,
13. stödja nationella och regionala politiska reformer och förbättringar inom den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020) och eventuella framtida ramar på detta område,

14. om så krävs, utveckla och regelbundet se över praktiska referensverktyg och vägledning för beslutsfattare och yrkesverksamma samt stödja forskning och involvering av berörda parter för att tillgodose kunskapsbehov,
15. bedöma och utvärdera de åtgärder som har vidtagits till följd av denna rekommendation, framför allt inom ramen för Utbildning 2020, inbegripet utbildningsöversikten.

Utfärdad i Bryssel den 22 maj 2018.

På rådets vägnar

K. VALCHEV

Ordförande
